

Möjligheter med limträ

FYRA ARKITEKTER • FYRA FÖRETAG

Naturlig resurs för en hållbar framtid

Limträ är ett konstruktionsmaterial med oändliga möjligheter.

Det ger frihet att skapa vacker och spännande arkitektur. Står emot brand och aggressiva miljöer bättre än många andra konstruktionsmaterial. Samtidigt som det utstrålar en naturlig skönhet och värme.

Limträet förenar styrka med tidlös elegans och är dessutom ett av de bästa konstruktionsmaterialen utifrån ett hållbarhetsperspektiv. När du väljer trä får du en klimatsmart och förnybar råvara med mycket goda miljöegenskaper vid både tillverkning och användning.

I Sverige finns innovativa företag och kreativa arkitekter med lång erfarenhet av att bygga med limträ. Några av dem presenterar vi på de kommande sidorna. Deras samlade kunskap ger dig nya möjligheter att projektera och bygga med limträ.

Eller med andra ord: nya möjligheter att bygga en hållbar framtid.

HANS MURMAN

ARKITEKT SAR/MSA, MURMAN ARKITEKTER AB

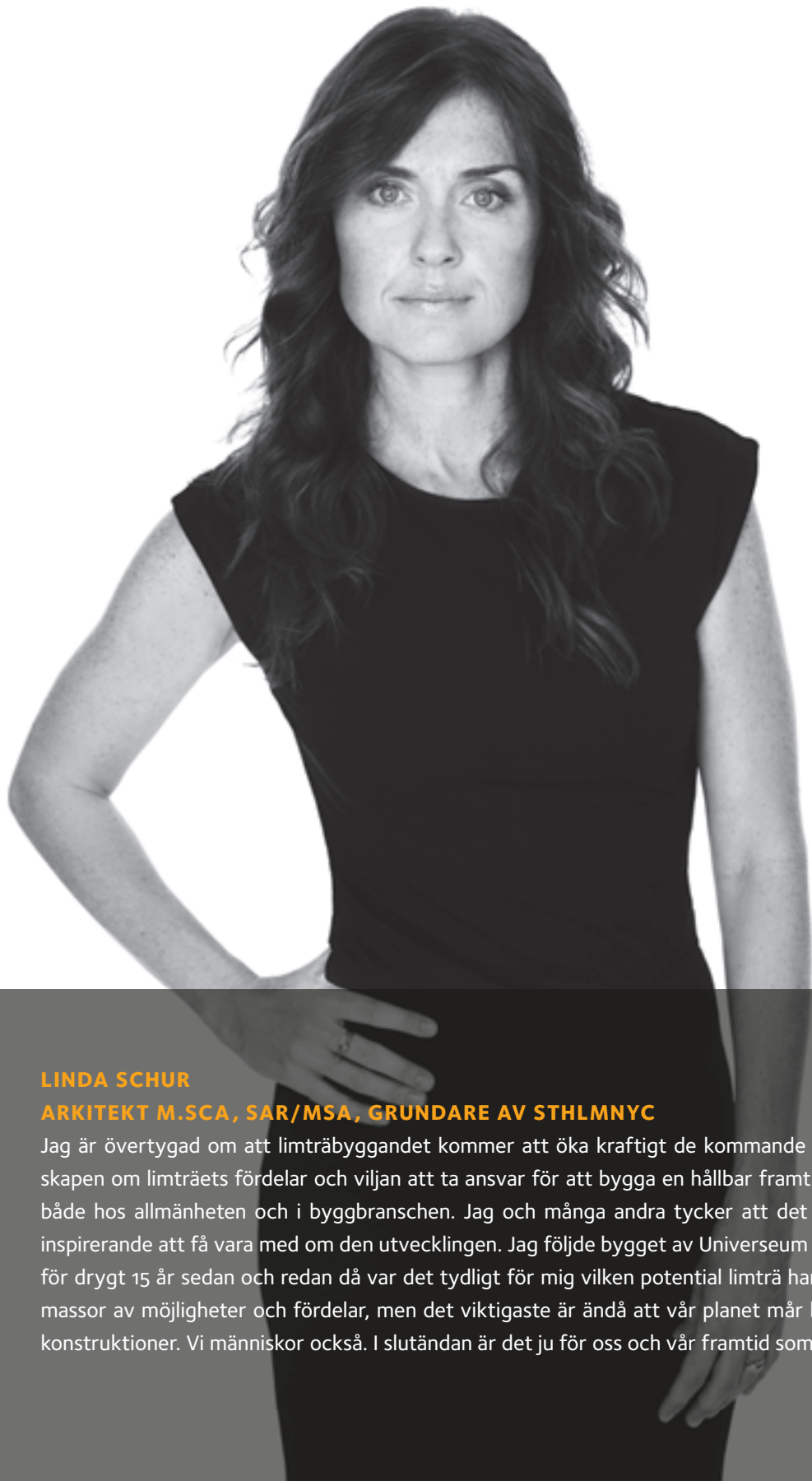
Jag startade eget arkitektkontor 1985 med att rita en byggnad som har både stomme och takkonstruktion av limträ. Sedan dess har jag arbetat med limträ så ofta och så mycket som möjligt. En självklar fördel med limträ är förstås att det är ett närproducerat, koldioxidneutralt konstruktionsmaterial. En annan att mer kan göras klart hos limträ-tillverkaren och att byggtiden därför kan kortas. Men minst lika viktigt är att det ger möjlighet att skapa spännande arkitektur. För att det ska byggas ännu mer i limträ behöver branschen mer kunskap, erfarenhet och mod. Vi arkitekter borde experimentera mer med träbyggnader. En sak till: när man bygger med limträ är det torrare och tystare på byggarbetsplatsen samt att det doftar gott både under och efter byggnationen.

MAGNUS SILFVERHIELM

ARKITEKT SAR SIR/MSA, PROFESSOR, AIX ARKITEKTER AB

Min första upplevelse av limträ var Stockholms Centralstation med sin underbara hall som spänner ett vackert tak över ett publikt rum. En symbol för Stockholm. Jag brukar säga att limträ är ett demokratiskt material som är påverkbart och svarar på tilltal. Det går att bearbeta. Kommer ur skogens resurser som hela tiden växer och förnyas. Till skillnad från betong som tär på ändliga – och andliga – resurser. Hotet mot vår planet måste vi ta på allvar. Limträ är det goda alternativet. För att öka användningen ska vi ta hänsyn till både materiella och immateriella värden, något som arkitekter alltid måste kämpa för. Vetenskapen, den konstnärliga kunskapen och den beprövade erfarenheten – händers verk – är alla lika viktiga. Med goda exempel och medvetna politiska program för klimatet blir limträ mänsklighetens bästa vän i arkitekturen.

LINDA SCHUR

ARKITEKT M.SCA, SAR/MSA, GRUNDARE AV STHLMNYC

Jag är övertygad om att limträbyggandet kommer att öka kraftigt de kommande åren. Kunskapen om limträets fördelar och viljan att ta ansvar för att bygga en hållbar framtid har ökat både hos allmänheten och i byggbranschen. Jag och många andra tycker att det är otroligt inspirerande att få vara med om den utvecklingen. Jag följde bygget av Universeum i Göteborg för drygt 15 år sedan och redan då var det tydligt för mig vilken potential limträ har. Det finns massor av möjligheter och fördelar, men det viktigaste är ändå att vår planet mår bra av träkonstruktioner. Vi människor också. I slutändan är det ju för oss och vår framtid som vi bygger.

HÅKAN WIDJEDAL

ARKITEKT SA/MSA, ARKITEKTSTUDIO WIDJEDAL RACKI

Jag framhåller gärna limträets gestaltningsmässiga möjligheter. Vi pratar ofta om att det är ett material som löser praktiska problem eller är bra ur hållbarhetssynpunkt och glömmer den kreativa frihet materialet skapar för arkitekten. Limträ möjliggör både precision och improvisation. Det är ett material som alltid är lätt och skönt att jobba med och det har en stark materialnärvaro som jag tycker man ska utnyttja. Vi har gjort flera projekt där limträet tar plats och syns i byggnaden som en del av gestaltningen. På kontinenten är de bättre på att använda olika varianter av limmat trä på det här sättet, men arkitektkåren börjar tänka bredare och friare även i Sverige. Vi kommer att få se fantastiska byggnader i limträ framöver.

Tomtebo, Gävle

GLULAM OF SWEDEN AB

Glulams fabrik färdigställdes 1998 och ligger i Ljungaverk, sju mil väster om Sundsvall, nära Sveriges mittpunkt. Glulam erbjuder ett komplett sortiment av limträ upp till 36 meter långa och 2 meter höga balkar till de flesta objekt. Råvaran kommer från skogarna i företagets närområde – ett av världens bästa skogsbestånd!

Tornet, Härnösand

Nord Österdal, Tynset, Norge

IFU Arena, Uppsala

MARTINSON GROUP AB

Martinsons är en av Sveriges största producenter av limträ och byggsystem för bostäder, byggnader och broar i trä. Förutom en omfattande produktion av sågade trävaror och byggprodukter är Martinsons störst i Norden inom KL-trä, korslimmat trä. Genom att ta tillvara produkternas unika byggegenskaper flyttar Martinsons gränserna för vad som är möjligt inom modernt träbyggande.

Ulls hus, Uppsala

Sannabadet, Kristinehamn

MOELVEN TÖREBODA AB

Moelven Töreboda är världens äldsta och en av Europas ledande tillverkare av limträ. Företaget har helhetslösningar för till exempel arenor, hallar, broar och flervåningshus i trä, samt produktion av standard- och specialbalkar. Moelven Törebodas vision är att göra världen lite bättre och bygga en hållbar framtid med trä.

Toppstugan, Idre

Läktare, Sollentuna Ridklubb

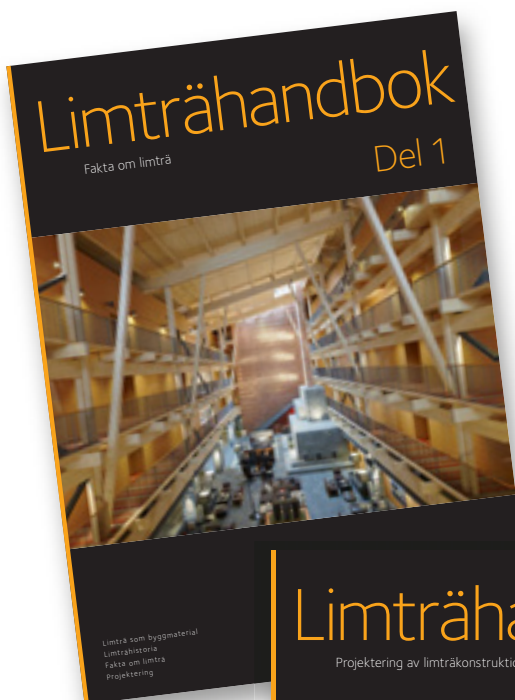

SETRA GROUP AB

Setra är ett av Sveriges största träindustriföretag och en drivande kraft i utvecklingen av modern träindustri. Bolaget förädlar råvara från ansvarsfullt brukade skogar och erbjuder klimatvänliga produkter och lösningar för byggande och boende på en global marknad. Sedan 50 år levererar företaget limträprojekt och lagerbalk runt om i världen.

Lär dig mer om limträ!

LIMTRÄHANDBOK DEL 1–3

Limträhandbok Del 1–3 är resultatet av ett samarbete mellan limträ tillverkare och deras branschorganisationer i Finland, Norge och Sverige.

Del 1 behandlar fakta om limträ och vägledning vid projektering. 88 sidor. Format A4.

Del 2 innehåller konstruktionsberäkningar för statisk dimensionering av limträ. 268 sidor. Format A4.

Del 3 ger ett antal beräkningsexempel för de vanligaste limträkonstruktionerna. 224 sidor. Format A4.

ÖVRIGA PUBLIKATIONER

Limträ PocketGuide

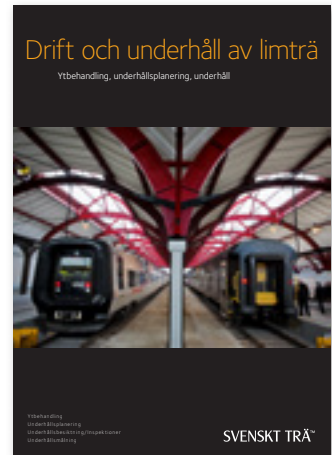
Samlad information om limträ.
36 sidor. Format A6.

Hantera limträ rätt

Folder och snabbguide som beskriver hur man lagrar limträ på byggarbetsplatsen.
6 sidor och etikett. Format A4.

Drift och underhåll av limträ

Folder som beskriver ytbehandling och underhåll av limträ.
6 sidor. Format A4.

BESTÄLLNING

Samtliga publikationer går att läsa online eller beställa via www.svensktrtra.se/publikationer.

VÅRA HEMSIDOR

TräGuiden

Mer information, kunskap och praktiska anvisningar om limträ finns på www.traguiden.se. Här hittar du bland annat tabeller, ritningar och illustrationer. Sajten uppdateras kontinuerligt.

Limträ på webben

Du hittar också mer kunskap och nyheter om limträ på www.svensktrtra.se/om-tra/om-limtra.

SEMINARIER

Ytterligare ett sätt att lära sig mer om limträ är att besöka de kunskapsdagar och föreläsningar som Svenskt Trä arrangerar. För mer information se www.svensktrtra.se eller gå in och anmäl dig för vårt nyhetsbrev.

Villa Moelven, Saltsjöbaden

Ridhus, Linköping

Brikettförråd SCA, Tunadal

Herräng, Roslagen

Strändparken, Sundbyberg

SVENSKT TRÄ™

Svenskt Trä verkar för kunskapsspridning, inspiration och utveckling som rör trä, träprodukter och träbyggande. Målsättningen är att genom information och inspiration öka träanvändandet i Sverige och på utvalda marknader utomlands. Svenskt Trä syftar också till att lyfta fram trä som ett konkurrenskraftigt, miljövänligt och hållbart material.

Svenskt Trä är en verksamhet inom bransch- och arbetsgivarorganisationen **Skogsindustrierna**. Bakom Svenskt Trä står svensk sågverksindustri och limträindustrin.

Box 55525
102 04 Stockholm
Tel 08-762 72 60
info@svensktttra.se
svensktttra.se